

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 4/2018-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 17. januára 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], zastúpeného JUDr. Jakubom Mandelíkom, PhD., advokátska kancelária JUDr. Jakub Mandelík, s. r. o., Heydukova 12, Bratislava, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 17 Co 386/2016 z 20. septembra 2017 a jemu predchádzajúcim postupom a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 18. decembra 2017 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici

(ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 17 Co 386/2016 z 20. septembra 2017 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“) a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu.

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že na Okresnom súde Veľký Krtíš (ďalej len „okresný súd“) bolo pod sp. zn. 2 C 14/2012 vedené konanie, v ktorom sa sťažovateľ domáhal voči žalovaným náhrady škody vzniknutej 23. marca 2010 na nehnuteľnosti vo výlučnom vlastníctve sťažovateľa tým, že zo susediacej nehnuteľnosti, ktorá bola v tom čase v podielovom spoluvlastníctve žalovaných, sa rozšíril požiar a spôsobil sťažovateľovi majetkovú ujmu. Okresný súd rozsudkom zo 16. júna 2016 žalobu sťažovateľa v celom rozsahu zamietol. Proti rozhodnutiu okresného súdu sa sťažovateľ 21. júna 2016 odvolal. Krajský súd napadnutým rozhodnutím z 20. septembra 2017 sťažovateľovo odvolanie zamietol a potvrdil rozsudok okresného súdu ako vecne správny.

3. Sťažovateľ v tejto súvislosti poukázal na skutočnosť, že *„viacerými dôkaznými prostriedkami bolo preukázané flagrantné porušenie právnych povinností žalovanými (okrem nevykonávania pravidelných revízií elektrických zariadení bol v konaní konštatovaný úmyselný zásah do poistiek, ktoré boli podomácky opravované a neúmerne predimenzované), ako aj vylúčenie vzniku škody mimo územia nehnuteľnosti žalovaných“*. Sťažovateľ zdôraznil, že *„žalovaní (vlastníci nehnuteľnosti, z ktorej sa rozšíril požiar na susediacu nehnuteľnosť patriacu sťažovateľovi) si svoje povinnosti na úseku protipožiarnej ochrany neplnili... Predmetná stavba celkovo nespĺňala z bezpečnostného a protipožiarneho hľadiska ani základné kritériá.“*

4. Podľa názoru sťažovateľa *„nesprávnym právnym posúdením legitímneho nároku na náhradu škody sťažovateľa došlo k odopretiu spravodlivosti a porušeniu práva sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie. Sťažovateľ sa domnieva, že zo strany súdu prvej inštancie, ako aj odvolacieho súdu došlo k arbitrárnemu posúdeniu právnej otázky existencie kauzálneho nexu... v takom rozsahu, ktorý predstavuje extrémny rozpor s aplikovanou právnou normou... Napriek preukázaniu všetkých obligatórnych náležitostí naplnenia zodpovednosti za škodu žalovaných súd prvej inštancie, ako aj odvolací súd vyslovili názor, podľa ktorého v konkrétnom spore chýba nexus causalis, že práve*

protiprávne konanie žalovaných skutočne zapríčinilo požiar, ktorý sa rozšíril z ich nehnuteľnosti na nehnuteľnosť vo vlastníctve sťažovateľa. Sme toho názoru, že súdy oboch inštancií vo svojich rozhodnutiach nezohľadnili, že v civilnom práve sa pri hrubom porušení povinností škodcu otáča dôkazné bremeno v jeho neprospech.“

5. Poukazujúc na § 53 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), ktorý ako jednu z podmienok pre podanie ústavnej sťažnosti zakotvuje povinnosť vyčerpania všetkých opravných prostriedkov, sťažovateľ uviedol: *«Zdôrazňujeme, že sťažovateľ vyčerpal na účinnú ochranu svojich práv a slobôd všetky dostupné opravné prostriedky, ktoré mu zákon (CSP) priznáva. Mimoriadny opravný prostriedok v predmetnej veci sťažovateľ nemá možnosť podať, nakoľko voči vyššie uvedenému potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu dovolanie v zmysle § 420 CSP (podané pre tzv. „vady zmätočnosti“) prípustné nie je, a takisto sťažovateľ nemá možnosť podať dovolanie „pre nesprávne právne posúdenie veci“ v zmysle § 421 CSP, pretože so zreteľom na § 422 ods. 1 písm. a) CSP je dovolanie prípustné len vo veciach prevyšujúcich tzv. „majetkový cenzus“, t.j. hodnotu výroku znejúceho na peňažné plnenie prevyšujúce desaťnásobok minimálnej mzdy, čo v konkrétnom prípade naplnené nie je».*

6. Nadväzne na už prezentované sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie vo veci samej takto rozhodol:

„I. Základné právo sťažovateľa [REDAKOVANÉ] podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 20.9.2017, sp. zn. 17Co/386/2016 porušené bolo.

II. Rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 20.9.2017, sp. zn. 17Co/386/2016 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

III. Sťažovateľovi [REDAKOVANÉ] priznáva náhradu trov konania, ktorú je povinný zaplatiť Krajský súd [REDAKOVANÉ]

v Banskej Bystrici právnejmu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

9. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (m. m. I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

10. V relevantných častiach napadnutého rozhodnutia krajského súdu je uvedené:

«... Odvolací súd neposudzuje vec prvýkrát. Okresný súd Veľký Krtíš rozhodol vo veci medzitýmnym rozsudkom č. k. 2C/14/2012-141 zo 7. februára 2013, ktorý Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením sp. zn. 17Co/116/2013 z 8. januára 2014 zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie z dôvodu, že medzitýmny rozsudok o základe nároku bol vydaný bez náležitého zistenia skutkového stavu v zmysle ustanovení Občianskeho súdneho poriadku. V tomto rozhodnutí odvolací súd konštatoval, že až keby súd prvej inštancie zistil jednoznačne príčinu vzniku požiaru, mohol by vyvodiť zodpovednosť konkrétnych subjektov za škodu, ktorú si žalobca v tomto konaní uplatňuje... Súd prvej inštancie správne pochopil rozhodnutie odvolacieho súdu sp. zn. 17Co/116/2013, v ktorom odvolací súd uviedol, že aj porušenie preventívnej povinnosti zakotvenej v ustanovení § 415 OZ môže mať za následok vznik zodpovednosti za škodu a len v prípade, ak sa nezistí porušenie konkrétnej právnej povinnosti podľa ustanovení Občianskeho zákonníka alebo iné špeciálneho právneho predpisu. Súd prvej inštancie rešpektoval pokyn odvolacieho súdu na doplnenie dokazovania za účelom správneho zistenia skutkového stavu, ktoré však nevedlo k želanému výsledku. Presná príčina vzniku požiaru v dome žalovaných, ako to sám žalobca v odvolaní konštatuje, („pokiaľ nebola zistená jednoznačná príčina vzniku požiaru, nevidíme dôvod skúmať, kto bol zodpovedný za stav elektrického vedenia v dome žalovaných, pretože nemôžeme s istotou tvrdiť, že požiar zapríčinil stav tohto vedenia“) zistená nebola. Žalobca v odvolaní nespochybňuje súdom prvom inštancie ustálený skutkový stav, tvrdí iba, že vec súd prvej inštancie nesprávne právne posúdil, ak zodpovednosť žalovaných 1/ a 2/ nevyvodil z ustanovenia § 415 OZ a tiež tvrdí, že mu bola odňatá možnosť konať pred súdom tým, že prvoinštančný súd neskúmal všetky predpoklady vzniku zodpovednosti za škodu, keď ustálil, že nebol splnený prvý a to protiprávne konanie žalovaných. Spôsob konania súdu prvej inštancie označuje žalobca za nesprávny procesný postup odnímajúci mu možnosť konať pred súdom.

... Zo zápisnice o pojednávaní zo dňa 26. 05. 2016, ktoré predchádzalo vyhláseniu rozsudku vo veci samej dňa 16. 06. 2016 odvolací súd zistil, že súd prvej inštancie poučil strany sporu v súlade s § 120 ods. 4 O. s. p. o tom, že všetky dôkazy a skutočnosti musia predložiť alebo označiť najneskôr do vyhlásenia uznesenia, ktorým sa končí dokazovanie, pretože na dôkazy a skutočnosti predložené a označené neskôr súd neprihliada. Na tomto

pojednávani boli prítomné osobne strany sporu a ich právni zástupcovia, ktorí zhodne vyhlásili, že napriek poučeniu ďalšie dôkazné návrhy neoznačujú.

... Pod odňatím možnosti konať pred súdom v zmysle § 221 ods. 1 písm. f) O. s. p. účinného do 30. 06. 2016 sa rozumel taký vadný postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi odňala možnosť pred ním konať a uplatňovať procesné práva, ktoré sú mu priznané za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv a oprávnených záujmov. Odvolateľ v tomto zmysle netvrdí vadný postup súdu, za odňatie možnosti konať pred súdom považuje názor súdu prvej inštancie vyjadrený v rozhodnutí o veci samej, že ak nie je splnený čo i len jeden z predpokladov vzniku zodpovednosti za škodu (protiprávny úkon škodcu), nie je potrebné skúmať ďalšie predpoklady vzniku zodpovednosti za škodu, pretože musia byť splnené kumulatívne. S týmto názorom súdu prvej inštancie odvolací súd súhlasí a vyslovenie takéhoto názoru v rozhodnutí súdu nie je možné považovať za postup súdu odnímajúci účastníkovi (strane sporu) možnosť konať pred súdom...

... Obsah spisu a výsledky dokazovania vykonaného súdom prvej inštancie neumožňujú prijať záver prezentovaný žalobcom, že za škodu jemu vzniknutú zodpovedajú žalovaní 1/ a 2/. Žalobca opakovane v spore uvádzal, že nevie uviesť, aké konkrétne povinnosti žalovaní 1/ a 2/ porušili, keďže zistené skutočnosti ohľadom vzniku požiaru podklad pre definovanie protiprávneho konania žalovaných 1/ a 2/ neposkytujú. Svoj nárok opiera len o ustanovenie § 415 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého je každý povinný počínať si tak, aby nedochádzalo ku škodám na zdraví, na majetku, na prírode a životnom prostredí.

... Zodpovednou osobou za škodu v zmysle § 415 Občianskeho zákonníka môže byť každý, kto poruší prevenčnú povinnosť správať sa tak, aby nedochádzalo ku škodám. Porušenie všeobecnej prevenčnej povinnosti je možné považovať za protiprávne konanie. Pre vznik zodpovednosti za škodu porušením povinnosti vyplývajúcej z § 415 OZ však musia byť naplnené aj ďalšie predpoklady zodpovednosti za škodu a to vznik škody a príčinná súvislosť medzi porušením právnej povinnosti a vzniknutou škodou. Ak za príčinu vzniku požiaru nebolo ustálené poškodenie predimenzovaných poistiek v rodinnom dome žalovaných, nie je možné ich zodpovednosť za škodu vzniknutú žalobcovi odvodiť z ustanovenia § 415 Občianskeho zákonníka na základe porušenia povinnosti tzv. generálnej prevencie počínať si tak, aby nedochádzalo ku škodám. I keby bolo pravdivé

tvrdenie žalobcu, že žalovaní ako vlastníci nehnuteľnosti zanedbali povinnosť spravovať svoj majetok tak, aby jeho stav nespôsobil škodu inému (čo súd prvej inštancie neskúmal, keď nepreveroval, či revízie elektrických zariadení boli vykonávané v súlade s právnymi predpismi upravujúcimi túto povinnosť), takéto konanie/opomenutie žalovaných by nezakladalo ich zodpovednosť za škodu podľa § 415 Občianskeho zákonníka z dôvodu, že nie je v príčinnej súvislosti so vznikom škody žalobcovi.»

11. Po dôkladnom preskúmaní napadnutého rozhodnutia krajského súdu ústavný súd konštatuje, že krajský súd v napadnutom rozhodnutí, opierajúc sa o skutkové zistenia okresného súdu, zrozumiteľne a bez zjavných logických protirečení vysvetlil svoj skutkový a tomu zodpovedajúci právny záver, čím poskytol dostatočnú ochranu označeným právam sťažovateľa. Namietané rozhodnutie nevykazuje znaky svojvoľnosti ani arbitrárnosti, nie je v nesúlade s platnou právnou úpravou, nepopiera zmysel interpretovaných a aplikovaných právnych noriem a predovšetkým obsahuje dostatočne náležité a zrozumiteľné vysvetlenie svojich skutkových a právnych záverov. Ústavný súd v takýchto prípadoch nemá žiaden dôvod a ani oprávnenie na prehodnocovanie záverov všeobecného súdu. Odôvodnenie namietaného rozhodnutia tak zodpovedá požiadavkám kladeným konštantnou judikatúrou ústavného súdu na odôvodnenia rozhodnutí všeobecných súdov, a ústavný súd preto konštatuje kvalitu odôvodnenia namietaných rozhodnutí ako súladnú s obsahom čl. 46 ods. 1 ústavy.

12. Zároveň ústavný súd v nadväznosti na sťažovateľom označený dôvod neprípustnosti dovolania z dôvodu tzv. „majetkového cenzu“ poukazuje na svoju konštantnú judikatúru, keďže v minulosti už viackrát formuloval právny názor, podľa ktorého ak platná a účinná právna úprava vylučuje u bagatelných vecí prieskum rozhodnutí vydaných druhostupňovými súdmi, bolo by proti logike pripustiť, aby ich prieskum bol automaticky posunutý do roviny ústavného súdnictva. Aj preto ústavný súd v prípadoch, keď sťažnosť smeruje proti rozhodnutiu orgánu verejnej moci, v ktorom ide o bagatelnú sumu, poskytuje ústavnoprávnu ochranu sťažovateľovi len v celkom výnimočných prípadoch, a to v prípade, ak sťažnosť signalizuje, že k zásahu do základných práv alebo slobôd došlo v mimoriadne

závažnom rozsahu (m. m. IV. ÚS 414/2010, IV. ÚS 79/2011, IV. ÚS 251/2011, II. ÚS 757/2014).

13. Vzhľadom na to, že sťažovateľ sa sťažnosťou domáha ústavnej ochrany v konaní o sumu, ktorá sa na základe kritérií stanovených v Civilnom sporovom poriadku považuje za bagateľnú, ústavný súd pri predbežnom prerokovaní dospel k záveru, že ani v tomto smere nie sú vo veci sťažovateľa splnené podmienky na poskytnutie ústavnej ochrany.

14. Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol sťažnosť sťažovateľa ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. januára 2018